

77 § Lausunnon antaminen Ylä-Savon kuntien kansalaisopistoselvityksestä

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 9.9.2025 § 77

Toimialajohtajan päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta toteaa lausuntonaan, että selvitys on kattava ja antaa hyvän kuvan erilaisista kansalaisopistotoiminnan vaihtoehdoista. Lähtökohtaisesti Iisalmen kaupunki suhtautuu avoimesti kuntien väliseen yhteistyöhön ja mahdollisiin yhteistyöehdotuksiin.

Päätös

Hyväksyttiin.

Valmistelu

toimialajohtaja Kirsi-Tiina Ikonen, p. 040 830 4336

Ylä-Savon kuntien Pyöreä pöytä on yhteistyöfoorumi, jossa alueen kunnat kokoontuvat keskustelemaan yhteisistä asioista ja kehittämään seudullista yhteistyötä. Pyöreässä pöydässä on selvitetty kuntien erilaisia yhteistyömahdollisuuksia. Ylä-Savon kunta- ja luottamushenkilöjohto on käynnistänyt vuonna 2024 keskustelun kansalaisopistopalveluiden yhteistyömahdollisuuksista. Ylä-Savon yhteistyöpilotit 2025 -hanke pohjautuu Ylä-Savon kehittämissuunnitelmaan. Hankkeessa ovat mukana Iisalmi, Kiuruvesi, Lapinlahti, Pielavesi, Rautavaara, Sonkajärvi, Vieremä. Hankkeen toteutusaika on 1.2.2025-31.1.2026. Hankkeen rahoittavat Pohjois-Savon Liitto ja Pohjois-Savon Kehittämisrahasto. Hankkeen toisena työpakettina on ollut Ylä-Savon kansalaisopistopalveluiden välisen yhteistyön selvittäminen, uusien yhteistyömuotojen kartoittaminen ja yhteistyön tiivistäminen. Kansalaisopistoselvityksen toteuttivat projektiasiantuntijana Merja Väisänen-Räty ja Lapinlahden kansalaisopiston rehtori Marko Komulainen. Hankkeen ohjausryhmänä toimi pääosin kuntien sivistysjohdosta koostuva ryhmä. Kansalaisopistoselvityksessä on tehty henkilöstö- ja taustatietokyselyt tunnusluvuista ja toiminnallisista erityispiirteistä Ylä-Savon kansalaisopiston rehtoreille ja muulle henkilöstölle. Kuntien sivistysjohdon kanssa on käyty keskustelut selvityksen taustatilanteesta. Selvityksessä on perehdytty verrokkikansalaisopistoihin ja haastateltu näiden rehtoreita ja muita asiantuntijoita. Lisäksi selvityksessä on selvitetty kansalaisopistojen taloudellista tilaa ja rakennettu kuvaa kansalaisopistotoiminnasta nyky-Suomessa ja luotu kuvaa tulevaisuuden haasteista ja mahdollisuuksista kiristyneessä taloudellisessa tilanteesta. Ylä-Savossa toimii kuusi itsenäistä

kuntien ja kaupunkien ylläpitämää, toistensa ja muiden toimijoiden kanssa yhteistyötä tekevää kansalaisopistoa. Suomessa kansalaisopistoja toimii yhteensä 174. Kansalaisopistotoimintaa ohjaa laki vapaasta sivistystyöstä. Rahoitus tulee ylläpitäjätahoilta eli valtiolta ja kunnilta/kaupungeilta sekä opiskelijoilta opintomaksuina. Opistotyötä voidaan tehdä Suomessa toiminnallisesti ja taloudellisesti onnistuneesti niin pienissä kuin isoissakin yksiköissä. Molemmissa on vahvuutensa. Paikallisesti ja alueellisesti kansalaisopistojen toiminta on muotoutunut paikallisten sivistys-, koulutus- ja harrastustarpeiden pohjalle. Kansalaisopistoselvityksessä kerrotaan valtakunnallisesti pinnalla olevista opistotoiminnan trendeistä kuten osaamisperusteisuudesta, osaamismerkeistä, kotoutumiskoulutuksesta ja työelämäyhteistyöstä. Kunnissa ja kaupungeissa on tehty tietoisia ratkaisuja, mihin toimintoihin kansalaisopistoissa on panostettu. Ylä-Savossakin on mahdollista jatkaa kansalaisopistotoimintaa ennallaan nykyisiä toimintojakehittyen, yhdistää opistot yhdeksi Ylä-Savon Kuusikoksi tai jatkaa matkaa erilaisin kuntaparein. Kunnat tekevät tästä omat ratkaisunsa.

Lapinlahden kunta pyytää lausuntoja kansalaisopistoselvityksestä Ylä-Savon kunnilta ja kaupungeilta 30.9.2025 mennessä.

Muutoksenhaku

1A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Otto-oikeus

Kaupunginhallitus

Toimenpiteet, otteet

Lapinlahden kunta

Oheisaineisto

Lapinlahden kunnan lausuntopyyntö Ylä-Savon kuntien kansalaisopistoselvityksestä
Ylä-Savon kuntien kansalaisopistoselvitys 2025